

Člověk a společnost Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časová dotace: 6.- 9. ročník – 2 vyučovací hodiny

Dějepis seznamuje žáky s významnými událostmi a osobnostmi v minulosti, které mají důležitý význam i pro dobrou orientaci v současném životě. Vytváří u žáků základy občanského a právního vědomí v souvislosti s lidskými právy, povinnostmi a jejich respektováním. Žáci by měli získat postoj k historickému vývoji, souvislostem a vztahům a mít vytvořenou představu historického času. K specifickým úkolům výuky Dějepisu patří i vytváření pocitu hrdosti a úcty k duchovním, materiálním výtvarům minulosti, smyslu pro pochopení odlišných kultur, jejich respektování. Důraz je kladen na hlubší poznání dějin vlastního národa v kontextu s evropským a světovým a vývojem.

Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních. Dějepis je vyučován v 6. – 9. ročníku 2 hodiny týdně.

Místo realizace

Třída, učebna PC, výukový materiál rozmístěný na chodbách školy

Formy a metody realizace

- vyučovací hodina – výklad, čtení a reprodukce textu, využití interaktivní tabule, Dmy, samostatné práce, referáty, soutěže, křížovky, práce s dějepisnými mapami a dílčími žakovskými mapami, testy, PC, videofilmy, výukově-vzdělávacími programy
- exkurze
- divadelní představení

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- pochopit základní historické termíny
- aplikovat tyto termíny na současné dění
- naučit se získávat informace a pracovat s nimi

Kompetence k řešení problémů

- vést žáky ke kritickému myšlení k hodnocení historických událostí v kontextu dneška
- při řešení problémů hledat inspiraci v historii

Kompetence komunikativní

- umožnit žákům vyjadřovat své názory na historické události
- učit žáky souvisle, logicky formulovat své myšlenky
- vést žáky k formulování vlastních názorů
- vést žáky k porozumění historickým materiálům
- naslouchat názorům druhých

Kompetence sociální a personální

- podílet se na práci skupiny
- pochopit úlohu jedince ve skupině
- naučit se diskutovat
- neprosazovat jen sebe

Kompetence občanské

- respektovat přesvědčení druhých
- pochopit vznik zákonů a norem
- znát kulturní a historické dědictví a vážit si ho

Kompetence pracovní

- využívat znalosti z historie vědy, techniky a kultury v zájmu dalšího vzdělávání
- naučit se organizovat svou práci

Základní škola Paskov – Kirilovova 330
Školní vzdělávací program

Vzdělávací oblast: **Člověk a společnost**
Vyučovací předmět: **Dějepis**
Ročník: **6.**

<i>Výstup</i>	<i>Učivo</i>	<i>Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, kurzy, projekty</i>	<i>Poznámky</i>
žák ➤ osvojí si základní dějepisné pojmy – dokáže pracovat s pojmy prostor a čas ➤ orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu ➤ rozlišuje vývojová stadia člověka, seznámí se se způsoby obživy a soužití lidí ➤ objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost ➤ uvede příklady archeologických kultur na našem území ➤ rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních starověkých států ➤ uvede příklady nejvýznamnějších památek, které se staly součástí kulturního dědictví ➤ porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých starověkých státech ➤ chápe vzájemné obohacování různých kultur	Úvod do dějepis Úkol historické vědy, získávání informací o dějinách Historické prameny Vnímání historického času – časová přímka, hlavní období historie, mapy Pravěk Názory na vznik člověka Starší doba kamenná - způsob života jednotlivých vývojových typů Mladší doba kamenná – způsob života a obživy, počátky řemesel Doba kovů – rozvoj řemesel a obchodu, zánik rodové společnosti Naše země v období pravěku Starověk Nejstarší starověké státy Přírodní podmínky a znaky starověkých států, jejich kulturní odkaz Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína Chetitě, Židé, Mořské národy	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Jsme Evropané OV: naše obec a její zajímavosti Z: světové strany, světadíly Multikulturní výchova – Etnický původ Lidské vztahy HV: původ hudby – pravěk VV: pravěká kresba, nádoby, sošky OV: komunikace, soc. dovednosti, mezilidské vztahy PŘ: Člověk a příroda Multikulturní výchova – Kulturní difference VV: funkce písma, hieroglyfy, piktogramy, značky Environmentální výchova – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – příroda a první civilizace ČJ: eposy, řecké báje a pověsti Výchova demokratického občana – občan, občanská společnost a stát	

Základní škola Paskov – Kirilovova 330
Školní vzdělávací program

➤ demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem	Starověké Řecko Kořeny řecké civilizace Homérské období Archaické a klasické období Makedonie a Alexandr Veliký, helénismus Starověký Řím Počátky Říma - království Římská republika Římské císařství Počátky křesťanství Kulturní odkaz starověkého Říma Rozpad římské říše Střední Evropa v době římské	OV: Člověk a jeho začleňování do společnosti VV: antické báje – ilustrace, olympijské hry – figurální kresba VV: řecká architektura, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Jsme Evropané – kořeny a zdroje evropské civilizace, klíčové mezníky nejstarší evropské historie VV: římské umění	
---	---	--	--

Základní škola Paskov – Kirilovova 330
Školní vzdělávací program

Vzdělávací oblast: **Člověk a společnost**
Vyučovací předmět: **Dějepis**
Ročník: **7.**

<i>Výstup</i>	<i>Učivo</i>	<i>Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, kurzy, projekty</i>	<i>Poznámky</i>
žák ➤ osvojí si periodizaci středověku ➤ seznámí se s uspořádáním společnosti raně feudálního státu, v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států ➤ porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti ➤ respektuje kulturní odlišnosti ➤ objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech ➤ vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka ➤ ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské kultury ➤ učí se chápat změny politické, hospodářské sociální a kulturní ➤ uvědomí si obohacení Evropy kulturními podněty z Orientu ➤ seznámí se s rozmachem českého státu a jeho významem ve střední Evropě	Opakování učiva 6. ročníku Pravěk a starověk Středověk Raný středověk Nový etnický obraz Evropy Křesťanství raně středověké Evropy Franská, byzantská a arabská říše První státní útvary ve střední Evropě Český stát v době knížecí Životní styl raného středověku Hospodářství, zemědělství, řemesla, obchod Kultura raného středověku Proměny společnosti, románská kultura Vrcholný a pozdní středověk Rozvoj řemesel a obchodu, vznik měst a jejich význam Boj mezi mocí světskou a církevní – křížové výpravy Český stát za vlády přemyslovských králů Nástup Lucemburků, vláda a osobnost Karla IV.	Multikulturní výchova: etnický původ (rovnocennost všech etnických skupin a kultur) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá OV: volný pohyb obyvatel EU ČJ: první písemné památky - legendy, pověsti, první kroniky OV: národ, vlast, čeští církevní patroni VV: románský sloh OV: náš region (obec) a jeho historie OV: rovnost a nerovnost lidí - lidská práva ve středověku a dnes, problémy národnostní náboženské nesnášenlivosti Multikulturní výchova - Lidské vztahy – uplatňování principu tolerance a lidské solidarity ČJ: charakteristika Karla IV. – historická postava	

Základní škola Paskov – Kirilovova 330
Školní vzdělávací program

➤ učí se charakteristice dobového životního stylu ➤ z hlediska sociálního i etnického ➤ seznámí se s problémy, které vedly ke kritice církve a vyústily v českou reformaci ➤ uvědomí si okolnosti vzniku středoevropského soustátí ➤ učí se chápat historický rozměr pojmů tolerance a intolerance ➤ osvojí si periodizaci novověku ➤ učí se chápat změny politické, hospodářské, sociální a kulturní ➤ popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky pronikání evropských civilizací do nově objevených zemí ➤ seznámí se s pojmy renesance a humanismus a jejich projevy v kultuře, myšlení a životě lidí ➤ seznámí se s pojmem reformace, jejich příčinami a cíli ➤ chápe podstatu pojmů absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus ➤ objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie ➤ pozná příčiny a důsledky vzniku třicetileté války ➤ učí se rozpoznat projevy barokní kultury a srovnává s předcházejícími kulturními obdobími	Životní styl jednotlivých vrstev v období vrcholného středověku Kritika poměrů v církvi a husitství v Čechách Gotická kultura Doba poděbradská Doba jagelonská Konflikt mezi Anglií a Francií Evropa v pozdním středověku Raný novověk Počátky novověku - hospodářské a společenské změny v Evropě Objevné cesty a jejich společenské důsledky Renesance a humanismus a její šíření v Evropě Náboženská reformace Počátky absolutních monarchií Český stát po nástupu Habsburků Třicetiletá válka Barokní kultura a životní styl	ČJ : životopis M.J.Husa HV : gotická hudba, husitské písně ČJ : mírové poselství Jiřího z Poděbrad Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Objevujeme Evropu a svět OV: Magna charta 1215 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Objevujeme Evropu a svět OV :vztah člověka k prostředí Z : poznávání jiných kultur ČJ : humanismus v literatuře VV : renesance v umění HV : středověká hudba, italská renesanční hudba OV :výchova demokratického občana - občan, občanská společnost a stát Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Jsme Evropané (kořeny a zdroje evropské civilizace, klíčové mezníky evropské historie) VV : barokní umění HV : barokní hudba	
---	--	--	--

Základní škola Paskov – Kirilovova 330
Školní vzdělávací program

Vzdělávací oblast: **Člověk a společnost**
Vyučovací předmět: **Dějepis**
Ročník: **8.**

<i>Výstup</i>	<i>Učivo</i>	<i>Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, kurzy, projekty</i>	<i>Poznámky</i>
žák ➤ chápe význam osvícenství jako významného historického předělu, který ovlivnil politický vývoj u nás v Evropě i na americkém kontinentu ➤ ujasní si pojem osvícenský absolutismus ➤ uvědomí si rozpor mezi projevy absolutní moci a snahami nastupující buržoazie ➤ chápe pojem kolonie, uvědomuje si význam boje za svobodu ➤ chápe možnost různé interpretace historických faktů a nutnost kritického přístupu k interpretacím ➤ uvědomuje si nutnost ochrany kulturních hodnot a přírodního prostředí ➤ na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus ➤ vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti ➤ objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbitím starých společenských struktur v Evropě	Počátek nové doby Osvícenství Rozvoj vědy a změny ve společnosti Předpoklady přechodu k průmyslové společnosti Velká Británie a počátky britského impéria Habsburská monarchie v zápasech o postavení velmoci : boje o zachování habsburského dědictví, reformy Marie Terezie a Josefa II., společnost a kultura Vznik USA : koloniální panství evropských zemí, boj severoamerických osad za nezávislost Modernizace společnosti Velká francouzská revoluce: Francie před revolucí, první období revoluce, jakobínský revoluční teror, Napoleonská doba Evropa po napoleonských válkách Modernizace společnost, změna sociální struktury, zrod kapitalistické společnosti Národní a osvobozenécké hnutí v Evropě, pojem vlastenectví a požadavek národa na svobodný rozvoj	HV, počátky jazzové hudby v USA, VDO- občan, občanská společnost a stát- Listina práv a svobod, principy a hodnoty demokratického politického systému. Principy demokracie jako formy vlády, Ústava EGS – jme Evropané EV průmyslová revoluce – dopad na životní prostředí	

Základní škola Paskov – Kirilovova 330
Školní vzdělávací program

➤ porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů ➤ Chápe národní obrození jako jev celoevropský, jehož důsledkem je utváření novodobých národů ➤ uvědomí si formování politicky orientovaných skupin jako předpoklad ustanovení moderních politických stran ➤ charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin ➤ uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích ➤ na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy 19. století ➤ vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, k nimž tato nerovnost vedla ➤ charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezi význam kolonií ➤ hledá paralely mezi minulými a současnými událostmi ➤ snaží se objektivně posuzovat společenské jevy minulosti ➤ komunikuje o historických tématech, prezentuje výsledky své práce na historická témata ➤ na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách, učí se chápat 1. pol. 20. stol. jako období dvou nejničivějších válek ➤ učí se chápat okolnosti vzniku samostatného Československa	České země v době národního obrození, utváření novodobého českého národa Rok 1848 v Evropě a v českých zemích Postavení českých zemí v habsburské monarchii ve 2. pol. 19. stol., základní rysy české politiky, její představitelé Občanská válka v USA Procesy sjednocování v Německu a v Itálii Habsburská monarchie: Bachovský absolutismus, přechod k ústavnímu režimu Vznik Rakousko-Uherska Kultura ve 2. polovině 19. století Imperialismus a kolonialismus Vzestup USA Rusko, Japonsko České země před první světovou válkou Moderní doba Cesta ke světové válce První světová válka, její politické, sociální a kulturní důsledky Vývoj v Rusku na počátku 20. stol. České země za první světové války, rozpad Rakousko-Uherska, vznik československého státu	VV- stavební slohy MDV- fungování a vliv médií na společnost české národní obrození, F. Škroup (česká státní hymna), romantismus VDO –principy demokracie jako formy vlády, formy participace občanů v politickém životě MKV- etnický původ, rasismus - otrokářství ČJ : Slavné postavy českých dějin v době habsburské monarchie EGS – objevujeme Evropu a svět Z : Hospodářství a ekologie – srovnání s dneškem OV: Člověk jako občan, jeho práva a povinnosti – demokratická ústava OV: Občanské právo jako součást soukromého práva – srovnání občanských práv v USA a českých zemích v 19. století a dnes EGS- objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané	
---	--	--	--

Základní škola Paskov – Kirilovova 330
Školní vzdělávací program

Vzdělávací oblast: **Člověk a společnost**
Vyučovací předmět: **Dějepis**
Ročník: **9.**

<i>Výstup</i>	<i>Učivo</i>	<i>Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, kurzy, projekty</i>	<i>Poznámky</i>
➤ Žák ➤ učí se chápat 1. pol. 20. stol. jako období dvou nejničivějších světových válek ➤ uvědomí si souvislosti mezi nepříznivým vztahem ekonomiky a tendencí řešit problémy extrémním způsobem ➤ na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky ➤ rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů ➤ charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět ➤ rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu ➤ chápe principy demokracie jako protiváhu diktatury a totality ➤ na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv ➤ zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí ➤ vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa ➤ uvede příklady střetávání obou bloků	Moderní doba Situace po 1. světové válce Hlavní rysy světových dějin ve 20. letech Hospodářsko-politický vývoj v Československu, sociální a národnostní problémy Světová hospodářská krize Mezinárodní situace ve 30. letech 20. století Totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus, ohrožení a důsledky pro Československo a svět 2. světová válka, holocaust Situace v našich zemích za 2. světové války Domácí a zahraniční odboj Politické, mocenské a ekonomické důsledky války Rozdělený a integrující se svět Poválečné uspořádání světa,	OV: Člověk a právo, Stát a právo – potřebnost samostatného československého státu, zásady demokracie, zastupitelské orgány, T. G. Masaryk VDO- principy demokracie jako formy vlády VO: Expresionismus, kubismus, futurismus HV ,ČJ– Osvobozené divadlo, V a W. OV: volební právo, vznik Společnosti národů OV : Stát a hospodářství – tržní vztahy, obchod, peníze, zisk, možnosti státu v ekonomice, zdroje hospodářské politiky státu hospodářská krize – sociální politika státu fašismus – rasová nesnášenlivost, xenofobie MKV – mezilidské vztahy VV: Kultura, věda a technika před 2. světovou válkou	

Základní škola Paskov – Kirilovova 330
Školní vzdělávací program

➤ vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce ➤ posoudí postavení rozvojových zemí ➤ prokáže základní orientaci v problémech současného světa ➤ chápe významné události současnosti v historickém kontextu ➤ chápe možnost různé interpretace historických faktů a nutnost kritického přístupu k interpretacím ➤ uvědomuje si nutnost ochrany kulturních hodnot a přírodního prostředí ➤ hledá paralely mezi minulými a současnými událostmi ➤ snaží se objektivně posuzovat společenské jevy minulosti ➤ komunikuje o historických tématech, prezentuje výsledky své práce na historická témata	Studená válka – politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření mezi supervelmocemi Vývoj SSSR a zemí v jeho sféře vlivu Hlavní vývojové rysy západních států Vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky Rozpad koloniálního systému , mimoevropský svět Problémy současnosti Věda, technika, vzdělání, sport a zábava Pohled na Evropu a proces jejího sjednocování	ČJ : Kultura, školství, věda před 2. světovou válkou (K. Čapek : Válka s mloky, Matka) ČJ : 2. světová válka – ukázka z děl (O. Pavel, K. Čapek, V. Vančura, I. Olbracht, M. Šolochov) VV, RV : Ochrana člověka při mimořádných událostech, osobní bezpečí OSV : Mezilidské vztahy OV : komunismus – totalita, Nadnárodní společenství a otevřenost světu, kolektivní bezpečnost, členství České republiky v NATO, EU, význam OSN, UNESCO, UNICEF, WHO, ES EGS : Jsme Evropané (klíčové mezníky evropské historie, Evropská integrace, instituce EU atd.) MKV : Etnický původ (rovnocennost etnických skupin a kultur, odlišnosti lidí, projevy rasové nesnášenlivosti atd.)	
---	--	---	--